

Verslag ISDS in TTIP consultatie 17 april 2014

Op 17 april vond een stakeholderconsultatie van de tussentijdse resultaten van het onderzoek naar de kansen en risico's van het opnemen van een *investor-to-state dispute settlement* (ISDS) in het *Transatlantic Trade and Investment Partnership* (TTIP) plaats. Er waren 32 deelnemers, vrijwel gelijk verdeeld onder bedrijfsleven en het maatschappelijk middenveld.

De bijeenkomst was opgedeeld in twee delen. Allereerst werden de onderzoekers uitgenodigd om de stand van zaken van het onderzoek te presenteren, waarna er nog zo'n twee uur overbleef voor technische vragen en een discussie over de resultaten, methodologie en specifieke investeringsgeschillen.

Tussentijdse resultaten

Ecorys presenteerde haar eerste resultaten op gebied van investeringsstromen tussen de VS en Nederland en de EU. Qua investeringen zijn er momenteel vijf sectoren waarin Nederland relatief veel Amerikaanse investeringen ontvangt, te weten:

1. Professionele, wetenschappelijke en technische activiteiten (zoals accounting, bouw, onderzoek, hoofdkantoren);
2. Transport en opslag;
3. Administratieve en ondersteunende diensten;
4. Productie;
5. Winning van delfstoffen.

In de volgende stap van het onderzoek zal Ecorys in kaart brengen hoe de investeringen als gevolg van TTIP zullen veranderen. Over de politieke impact van ISDS in TTIP had Ecorys nog geen resultaten te melden.

Prof. dr. Tietje en dr. Baetens nemen de juridische delen van de studie voor hun rekening. In het verleden hebben beide onderzoekers voor zowel bedrijfsleven als het maatschappelijk middenveld (Baetens), de Europese Commissie als het Europees Parlement (Baetens en Tietje) gewerkt waardoor ze bekend zijn met verschillende invalshoeken. Prof. Dr Tietje en dr. Baetens gingen in op de historie van ISDS en de eerste voorlopige resultaten. De onderzoekers gaven onder andere aan dat huns inziens ISDS een nuttig instrument is, maar dat er op diverse punten ruimte is voor verbetering van het instrument. In de ogen van de onderzoekers moet men niet meteen het hele instrument afschaffen, maar zullen ze concrete aanbevelingen doen hoe de bestaande problemen met ISDS te verbeteren. De onderzoekers zien ISDS in TTIP als een kans om een nieuwe moderne standaard voor investeringsbeschermingsovereenkomsten (IBO's) neer te zetten via het belangrijkste handelsakkoord ooit. De precedentwerking hiervan naar andere landen (bijv. een EU-China IBO) is van groot belang.

Discussie

Na de presentatie volgde een intensieve discussie. Het bedrijfsleven sprak zich bovenal uit voor opname van ISDS in TTIP, vanwege de extra rechtszekerheid en horizontale precedentwerking. Het maatschappelijk midden liet vooral haar zorgen horen over de mogelijke consequenties hiervan. De reeks aan potentiële zorgen loopt uiteen van specifieke TTIP-kwesties, zoals de Amerikaanse claimcultuur, alsook meer systematische zorgen over ISDS in het geheel. Hierbij kan gedacht bijvoorbeeld worden aan de onafhankelijkheid van ISDS-arbiters, die bij verschillende geschillen in verschillende hoedanigheden optreden.

De onderzoekers hebben op verzoek van enkele NGOs aangegeven hun best te doen alle commentaar en suggesties in het onderzoek te verwerken. Zo heeft Ecorys na suggesties van een non-gouvernementele organisatie contact gelegd met de DNB om na te gaan of deze verfijndere data kan leveren. Prof. dr. Tietje en dr. Baetens hebben onder andere toegezegd in de studie ook concrete alternatieve tekstvoorstellen voor bepaalde artikelen op te nemen (onder andere over MFN -meestbegunstigde bepaling- en FET -fatsoenlijke en billijke behandeling-).

Verdere verloop studie

Na afloop van de discussie is iedereen uitgenodigd om voor 1 mei aanvullende input voor de studie bij BZ aan te leveren. Hierop is vanuit vier partijen een schriftelijke bijdrage ontvangen, welke zo goed mogelijk in het onderzoek wordt meegenomen.

Verder heeft BZ aangegeven dat de studie naar verwachting in juni is afgerond. BZ zal dan nog een brede stakeholderbijeenkomst organiseren waarin de studie wordt besproken. Na afronding van dit onderzoek en het ook lopende bredere onderzoek over de effecten van investeringsbeschermingsovereenkomsten zal Minister Ploumen rond de zomer beide onderzoeken met een appreciatie naar de Kamer sturen.